

A KÍVÁNCISISÁG, MINT ISTEN ESZKÖZE A SZABADÍTÁSBAN

Isten minden eszközt fel tud használni tervének véghezviteléhez. A negatív dolgokat, eseményeket is. Gondoljunk csak József történetére. Amikor a fáraó „miniszterelnökeként”, élet és halál uraként „csőbe húzza” testvéreit, akik gyilkossági szándékukat enyhítették egy fokkal, s adták el így Józsefet rabszolgának. S most ez az ember, aki a fáraó után a legelső az egész Egyiptomi Birodalomban – felfedi kilétét testvérei előtt. Azok okkal és joggal rémülnek halálra, várják a bosszú beteljesedését magukon. És József, akinek istenfélelme, az Úrba vetett bizalma mindvégig megmaradt, így szól hozzájuk: „...ne bánkódjatok és ne keseregjetek amiatt, hogy engem ide eladtatok, mert azért küldött el engem Isten elöttetek, hogy életben maradjatok. (...) Isten küldött engem elöttetek, hogy maradékokot legyen a földön, és életben tartson benneteket nagy szabadítással.” (1Móz 45, 5 és 7). Később, amikor már az egész család Egyiptomban tartózkodik, és apjuk, Jákob meghal, a testvérek ismét a leszámolástól tartanak, ám József megnyugtatja őket: „Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten terve jóra fordította azt, hogy úgy cselekedjék, ahogyan az ma van...” (1Móz 50,20).

E szemléltető példa után – amely azt bizonyítja, hogy **Istennél semmi sem lehetetlen** – most nézzük meg, miként használja fel az ÚR a kíváncsiságot a megköttözöttségéből, a bálványimádásból való szabadításában!

Aligha az újdonság erejével ható megállapítás, hogy Jézus, amikor itt járt a Földön, olyan miliót árasztott maga körül, ami nem volt mindennapi. Manapság úgy mondanánk talán; *karizmatikus kisugárzás* jellemezte. Aki nem ellenkezett szándékosan ennek hatásától (mert az emberek – általában – jobban szerették a sötétséget, így inkább kivonták magukat alóla) – az **rácsodálkozott, gondolkodóba esett, azt kíváncsivá tette: „Ki lehet ez az ember, hogy így zavarba hoz, hogy ennyire nyilvánvalóvá teszi a magam nyomorúságát”?**

Aki látta a Ben Hur című filmre, az talán tudja; mire gondolok. Van benne egy döbbenetes jelenet. A címszereplőt gályarabságra viszik-hajtják. A hosszú, tikkasztó menetelésben egyszer elcsigázottan a földre rogy. Valaki segítségére siet. A rabokat űző, kegyetlenkedő katona közbe akar lépni a vizet nyújtó segítséget magakadályozandó. A szomjoltó nem más, mint maga Jézus. S amikor a földön fekvőtől felegyenesedve a katona arcába néz, az szinte megsemmisül attól a fenségességtől, méltóságtól, szelíd, békességes rendíthetlenségtől, ami ebből az emberből árad. Sehogy sem érti, mi vett erőt rajta, minek „esett áldozatul”. (Honnan is tudná szegény feje, hogy a királyok Királya, és az uraknak Ura áll előtte).

A kíváncsiság az emberi természet alapvető velejárója. Mindennemű fejlődés feltétele. A gyermek rácsodálkozása mindarra, ami nem ő, vagyis az ismeretlen világmindenségre, létezésre. Aki felnőtt korában megszűnik kíváncsinak lenni, az vagy valami miatt apátiába süllyedt, vagy gögösen nem érdekli semmi, önmagán kívül. (Ez egyaránt sajátja lehet a tanulatlan „tahó” emberek igénytelenségének, mint a képzett, anyagilag sikeres valakik egoizmusának). Bármelyik eset a **szellemi halál, sőt léleksorvadás** állapota. Ha nincs készség ennek fel- és beismerésére – Isten maga sem tud vele mit kezdeni. Talán a kíváncsiság az egyik legnagyobb jellemzője annak a lelkületnek, amit az Úr Jézus a Mennyországba bejutás feltételeként így határozott meg: „**Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermekek, semmiképpen nem mentek be a Mennyeknek Országába.**” (Mt 18,3b). A gyermek nem csupán kérdésekkel van tele, nem csak a soha-meg-nem-szűnő „*miért?*”-jeivel ostromol, de a válaszok felől sincs semmi kételye. Vagyis nem keres olyan valakit, aki az ő szája-íze szerint fog válaszolni, hanem a kérdező iránt a bizalmát is megjeleníti. Ez persze jobbra valamelyik szülője, és ártatlanságát, e világtól való fertőzöttségét az is bizonyítja, hogy nincs önmagából fakadó véleménye, álláspontja, amihez igazodó válaszolót keresne.

Jézus Krisztus az Atyától vett küldetése nyomán sokféle emberrel találkozott. Volt köztük néhány vámszedő

is. Kettőről bizonyosan tudunk. Egyikük Lévi – akiből Máté lett, az egyik evangélium szerzője –, a másik Zákeus. Hazaárulónál is hitványabbnak tekintették őket, hiszen a gyűlölt megszállók kiszolgáltatásán túl, az azok érdekében behajtandó pénzek felett a saját zsebükre is bőven gyűjtöttek honfitársaik megsarcolása révén. Ami a hinduk szemében a *pária*, a kaszton kívüli, társadalmilag kitaszítottak közössége – az a zsidók esetében, a Jézus-korabeliek számára a vámos.

Zákeus nem lehetett boldog ember, mint ahogy a pénzimádók általában. Vagyona, hatalma lehetett az a „kábitószér”, amivel igyekezett önmagát nyugtatgatni, elszigeteltségéből, megvetettségéből adódó gondolatait, feltörekvő kérdéseit elhessegetni. Megpróbált „el-lenni, mint a befőtt.” Nem is gondolta, hogy gyermeki kíváncsisága ellenére lehet. Pedig a befőtt is felforr, ha idegen anyag kerül bele... Népének véleménye nem érdekelte személyét illetően, azzal már kompromisszumot kötött, azt a frusztráltságot már megfelelő mértékben „körülzsigetelte”. De egyre többet hall egy bizonyos Názáreti Jézusról, és a vele kapcsolatos különlegességekről. Érdekes figura lehet. Egy „szent örült” talán? Vajon hogy nézhet ki, mi lehet a jellemzője? Nem lehet akárki. Vagy épp olyan, mint bárki más? Nem, az kizárt dolog! De mégis; mi lehet a titka? Rebesgetnek olyat is, hogy talán ő az, akinek el kell jönnie. Lehetséges volna? Hogy micsoda?? Hogy pont Jerikón át vezet az útja ebben az időben? Ezt nem hagyhatom ki. Mindenképpen látnom kell!

És elérkezik a perc, amikor hömpölyög a tömeg, és jön a hír, hogy kiszáratva ideér a Názáreti. Miután kistermetű Zákeus, azonnal átlátja; reménytelen a helyzete, nem pillanthatja meg Azt, akire kíváncsi. Ám hirtelen mentő ötlete támad: az út melletti fára kapaszkodik, mint egy gyermek, nem számít tekintély, az emberek gúnyos megjegyzései – minden áron látnia kell Jézust!

S íme, az olthatatlan, kíváncsi vágy kiinduló-pontja lesz egy sokszorososan elveszett ember megtaláltatásának, bálvány-börtönéből való megszabadításának, mert a Szabadító, a Megváltó, az elveszettekért jött Pásztor így szól: **„Zákeus! Szállj le hamar, mert ma a te házában kell megszállnom”** (Lk 19,5). Nincs is megállás. A zsidó nép eme tékozló fia, aki becsületet, tisztességet, igazságosságot, minden jó szándékot elpazarolt a maga bálványimádása oltárán, most már tudja, ott Jézus közelében, hogy mivel és hogyan kell „jól tékozolnia”. El is hangzik a szabadítás tényének megállapítása a Legilletékesebb szájából: **„Ma menekült meg a büntől ez a család, mert ez az ember is Ábrahám fia! Az Emberfia pedig azért jött, hogy megkeresse és megmentse azt, ami elveszett!”** (Lk 19,9 – Egyszerű fordítás).

Végül engedje meg a kedves olvasó e sorok írójának, hogy a maga életéből is hozzon bizonyítékot állítása igazára! Arra tudniillik, miszerint a kíváncsiság Isten kezében eszköz (lehet) a szabadítás útjának „nulladik mérföldköveként”. Elkötelezett, „masszív” katolikusként nőttem fel. Már apró gyerekként is volt ennek valaminő jele. Elég talán említenem a világcúcsszámba menő, korai elsődolozásomat, négy és fél éves koromban. (Másfél évvel idősebb, normálisan résztvevő bátyámról nem lehetett levakarni, így az „illetékes elvtárs”, akarom mondani béke papi templomigazgató helyben hagyta a dolgot). Ifjúként, majd fiatal emberként mindenben benne voltam, ami egy civil számára vállalható: harangozás, ministrálás, énekkari részvétel, litánia vezetés, lektori felolvasás, képviselő-testületi tagság. Ha valamilyen módon szóba kerültek a protestánsok, magamban értetlenkedtem és kíváncsi kérdésekre nem találtam választ: **„Normális ember hogyan lehet nem-katolikus?” Mitől és hogyan vannak ők becsapódva, amikor létüket, hitüket Istennel rendben lévőnek gondolják?** A megfejthetetlen talánnyal azután általában nem is foglalkoztam.

Már nem tudnám megmondani, minek a hatására (esetleg a Bokor közösségbe kerülésem hozta magával az intellektuális kíváncsiságot?), de érdekelni kezdett a világvallások mibenléte, istenképe és szakrális gyakorlata, sőt ez idő tájt „jött divatba” az ökumené, mint a katolikusokat is érint(het)ő újdonság. Kíváncsiságom ábrándo-

zásba ment át; milyen izgalmas lenne, ha részt vehetnék egy-egy hindu, sintoista, buddhista istentiszteleten (ha egyáltalán így hívják), iszlám imaalkalmon! És egyáltalán: milyen lehet egy református, evangélikus templom belülről, és mit csinálnak, ha nincs ott mise?

Befejezem, nem nyújtom rétesként. Bizony sok víz lefolyt minden folyón addig, míg legyőztem magamban minden ellenállást, túléltem a drukkot, és mégsem szakadt rám a protestáns templom mennyezete, noha illetéktelen lépett be oda személyemben, és még csak ki se néztek onnan, mint idegen valakit, akinek semmi keresnivalója köztük. Egyházpolitikailag is a magam fajta, „Bulányi ivadék” persona non grata lett, így bár nagy lelki vívódások árán, de én is protestáns lettem. Ha nem így történt volna, soha nem jövök rá, nem lesz világossá számomra, hogy a Biblia Istene egészen más, mint amit és akit a katolikus egyház tanít, hirdet. Hogy aminek odaadó híve voltam egykor, az tévút, annak semmi köze a személyes istenkapcsolathoz, megtéréshez, újjászületéshez, hitélethez. Az, amit akkor nagy öntudattal képviseltem, nem más, mint liturgia, szakrális ceremónia, tömeglélektan (vö. körmenetek). Protestánsként fennen és boldogan hirdettem az ÚR csodás szabadítását katolikussá-gomból. Itt ismertem fel azt is – Bibliával a kezemben - , hogy a világvallások iránti érdeklődésem esetleges beteljesedése szellemi paráznságot jelentett volna. Pedig manapság bő kínálat van már hazánkban is mecsetből, sztupából, Hare Krisnából, stb.

Áldott legyen a mindenható Isten, szabadító kegyelméért, amit gyermeki kíváncsiságom mentén tett valósággá!

2008.augusztus.26.

Mihálovics Zoltán